

B.A./2nd Sem/SANS/25(NEP)

2025

2nd Semester Examination (CCFUP : NEP)

SANSKRIT

Paper : MI 2-T (Minor)

[General Grammar and Composition]

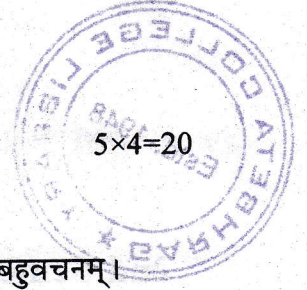
Full Marks : 60

Time : Three Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.*

1. अधोलिखितेषु संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च पूर्णवाक्येन पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। 2×5=10
  - (क) का नाम विभक्तिः ?
  - (ख) "रमेशः" इत्यस्य सन्धिविच्छेदः कः ?
  - (ग) "मुनि" शब्दस्य चतुर्थी-एकवचने रूपं किम् ?
  - (घ) "भू" धातोः लट्लकारे प्रथमपुरुषैकवचने किं रूपम् ?
  - (ङ) कति कारकाणि, कानि च तानि ?
  - (च) "प्रति" इति प्रवचनीययोगे का विभक्तिः भवति ?
  - (छ) कृष्णस्य समीपम् उपकृष्णम् इत्यत्र कः समासः।
  - (ज) "पठित्वा" इत्यत्र पठ्धातोः कः प्रत्ययो भवति ?

P.T.O.

2. अधोलिखितेषु प्रश्नचतुष्टयं समाधेयम् :

5×4=20

(क) शब्दरूपाणि लिखत —

- (i) 'साधु' शब्दस्य प्रथमाविभक्तेः बहुवचनम्।
- (ii) 'नदी' शब्दस्य द्वितीयाविभक्तेः बहुवचनम्।
- (iii) 'फल' शब्दस्य तृतीयाविभक्तेः एकवचनम्।
- (iv) 'तद्' शब्दस्य स्त्रीलिङ्गे चतुर्थीविभक्तेः एकवचनम्।
- (v) 'अस्मद्' शब्दस्य पञ्चमीविभक्तेः एकवचनम्।

(ख) धातुरूपाणि लिखत —

- (i) भू-धातोः लङि मध्यमपुरुषस्य द्विवचनम्।
- (ii) कृ-धातोः लटि प्रथमपुरुषस्य बहुवचनम्।
- (iii) गम्-धातोः लृटि उत्तमपुरुषस्य एकवचनम्।
- (iv) लभ्-धातोः लङि प्रथमपुरुषस्य एकवचनम्।
- (v) दा-धातोः लोटि मध्यमपुरुषस्य एकवचनम्।

(ग) सन्धिं सन्धिविच्छेदं च कुरुत —

उप + इन्द्रः, जगत् + नाथः, बालकः + अयम्, गङ्गौघः,
हरी एतौ।

(घ) सविग्रहं समासनामानि लिखत —

विद्यालयः, यथाशक्ति, नीलोत्पलम्, पद्मनाभः,
अहिनकुलम्।

(ङ) सकारणं कारक-विभक्तिं निरूपयत —

(i) बालकः चन्द्रं पश्यति ।

(ii) पित्रा सह आगतः पुत्रः ।

(iii) सर्वे धनाय स्पृहयन्ति ।

(iv) सः व्याघ्रात् विभेति ।

(v) विद्वान् सर्वेषां पूजितः ।

(च) प्रकृतिप्रत्ययविभाजनं कुरुत —

गता, सेवमानः, कुर्वन्, प्रविश्य, ज्ञातुम् ।

3. प्रश्नत्रयं समाधेयम् —

10×3=30

(क) 'युष्मद्'-शब्दस्य रूपाणि लिखत ।

(ख) 'पठ्' धातोः लट् - लङ् - लृट् - लकाराणां रूपाणि लिखत ।

(ग) संहिता कुत्र नित्या भवति ? सामान्यतः सन्धिः कतिविधः ? स्वरसन्धिमालोचयत ।

(घ) अव्ययीभाव-द्वन्द्वसमासौ उपवर्णयत ।

(ङ) अधोलिखितेषु वाक्येषु संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च अनुवादं कुरुत —

(i) निम्नानुवर्तिता शब्देषु प्रधानतमं धर्मं ।

(ii) समाजे प्रकृतं बन्धु पाण्ड्या दुर्लभं ।

P.T.O.

- (iii) 'শ্রদ্ধাবান্ ব্যক্তি জ্ঞানলাভ করেন' গীতার এই বাণী আমাদের স্মরণ করা উচিত।
- (iv) শিক্ষকদের প্রতি শ্রদ্ধা ও আনুগত্য ছাত্রদের অবশ্য আচরণীয় বিষয়।
- (v) শিশুদের চরিত্র গঠনে পিতামাতার পরেই শিক্ষকদের প্রভাব উপযোগী হয়।